

Bryssel, 11. toukokuuta 2026
(OR. en)

9003/26

EDUC 146
DIGIT 129
SOC 240
COMPET 536
TELECOM 216

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Asia: Neuvoston päätelmät aiheesta ”Opettajat tekoälyn aikakaudella”

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä asiakohdassa mainittu neuvoston (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) istunnossaan 11. toukokuuta 2026 hyväksymä päätelmät.

Neuvoston päätelmät aiheesta ”Opettajat tekoälyn aikakaudella”

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

PALAUTTAA MIELEEN eurooppalaisen koulutusalueen poliittisen taustan ja sen täyden toteuttamisen sekä opettajien keskeisen roolin, sillä he ovat digiaikaan soveltuvien laadukkaiden, osallistavien ja tulevaisuuteen suuntautuvien koulutusjärjestelmien ytimessä.

KEHOTTAO OTTAMAAN HUOMIOON digitaalisen itsenäisyyden ja strategisen riippumattomuuden, jotka ovat olennaisen tärkeitä Euroopalle, ja toteaa, että Euroopan ulkopuolella kehitettyihin tekoälyvälineisiin ja -teknologioihin liittyvien riippuvuuksien vähentäminen on ratkaisevan tärkeää myös koulutuksen alalla.

TOTEAA, että

1. Tekoälyllä on keskeinen rooli Euroopan kilpailukyvyn ja kestävän kasvun kannalta.
2. Meneillään oleva digitaalinen siirtymä – ja erityisesti tekoälyn nopea kehitys ja käyttöönotto – muokkaa arkea kaikkialla unionissa ja luo uusia realiteetteja koulutusjärjestelmille.
3. Tekoälyllä voi olla vaikutusta siihen, miten oppiminen järjestetään, miten opettajat suunnittelevat opetuksen, välittävät sen oppijoille ja arvioivat sitä sekä miten oppijat saavat tietoa ja tulkitsevat sitä. Sen vuoksi tekoäly saattaa muuttaa opettajien ja oppijoiden välistä suhdetta. Tekoäly saattaa myös vaikuttaa siihen, miten koulut hoitavat hallinnollisia tehtäviä.
4. Tekoälyn sisällyttäminen koulutukseen edellyttää, että olemassa olevia digitaalisia taitoja ja osaamista hyödynnetään ja kehitetään jatkuvasti, sekä ohjeistusta ja tukikehyksiä, jotta opettajilla, oppijoilla ja koulutusjärjestelmillä on riittävät valmiudet digitaaliseen muutokseen.
5. Nämä muutokset voivat vaikuttaa opettajien rooliin, pedagogisiin käytäntöihin, opettajiin kohdistuviin odotuksiin ja kouluelämän laajempaan organisointiin.

KOROSTAA, että näissä päätelmissä termi 'opettajat' kattaa opettajat, kouluttajat, koulujen johtajat ja muun pedagogisen henkilöstön, jotka osallistuvat oppijoiden opettamiseen virallisten koulutusjärjestelmien esiasteen, alemman perusasteen, ylemmän perusasteen ja toisen asteen koulutuksessa, mukaan lukien ammatillinen perus- ja toisen asteen koulutus, ja se on ymmärrettävä kansallisen tai tapauksen mukaan alueellisen lainsäädännön ja kunkin koulutusjärjestelmän rakenteen mukaisesti.

PAINOTTAA, että tekoäly voi edistää

6. Aktiivista ja yhteistyöhön perustuvaa oppimista ja luovaa osallistumista.
7. Osallisuutta tarjoamalla koulutusresursseja vammaisille ja erityisopetusta tarvitseville nuorille.
8. Saavutettavuutta maaseudulla ja syrjäalueilla sekä aliedustetuista ja syrjäytyneistä taustoista tulevien oppijoiden kannalta.
9. Erilaisista kielitaustoista tulevien oppijoiden osallistumista oppimiseen, mikä lisää kulttuurista ja kielellistä monimuotoisuutta.
10. Pedagogiaa erilaisten lähestymistapojen avulla, mukaan lukien käytännön oppiminen ja kokemusperäinen oppiminen.
11. Yksilöintiä erilaisten oppimisprofiilien huomioon ottamiseksi, mukaan lukien yksilölliset ohjeet ja välitön palaute, ja siten tukea tietojen ja taitojen hankkimista.
12. Arviointikäytäntöjä, joissa keskitytään oppijoiden yksilöllisiin tarpeisiin ja edistymiseen, mikä mahdollistaa puutteiden varhaisen tunnistamisen ja rakentavan palautteen ja ehkäisee kiinnittymättömyyden tai keskeyttämisen riskejä.
13. Tehokasta hallintoa, joka jättää enemmän aikaa opetukselle ja oppimiselle.

TOTEAA, että tekoäly voi antaa aihetta huoleen seuraavien osalta:

14. Ihmisen toimijuus ja ihmisen suorittama valvonta, erityisesti koska tekoäly voi heikentää opettajien ja oppijoiden riippumattomuutta.
15. Teknologinen riippuvuus tekoälyvälineistä, erityisesti generatiivisesta tekoälystä, mikä voi vähitellen heikentää kriittistä ajattelua sekä oppimisen edellyttämiä kognitiivisia ja metakognitiivisia valmiuksia ja samalla vaikuttaa oppijoiden motivaatioon, käsityksiin koulutuksen arvosta ja sitoutumiseen elinikäiseen oppimiseen.
16. Nuorten oppijoiden liiallinen ja epätarkoituksenmukainen näyttöjen ja tekoälyä hyödyntävien välineiden käyttö, joka voi viedä liikaa heidän huomiotaan ja joissakin tapauksissa haitata keskittymistä ja osaamisen hankkimista.
17. Ihmisen vastuuvollisuus, jota liiallinen turvautuminen tekoälyvälineisiin saattaa heikentää, mikä puolestaan voi aiheuttaa misinformaatiota, plagiointia tai tekijänoikeuskysymyksiä.
18. Tekoälyyn sisältyvät tai sen voimistamat vinoumat, erityisesti jos muita asiayhteyteen liittyviä erityispiirteitä ei oteta huomioon, mikä voi johtaa syrjintään, eriarvoisuuteen ja syrjäytymiseen.
19. Datan laatu, eheys, turvaaminen ja avoimuus, erityisesti kun otetaan huomioon tarve säilyttää luottamus, oikeudenmukaisuus, yksityisyys ja vastuuvollisuus.
20. Digitaalisen kuilun syvenemisen riski, erityisesti tekoälyvälineiden ja -infrastruktuurin epätasa-arvoinen saatavuus ja puutteellinen suunnittelu sekä erot digitaalisissa taidoissa ja osaamisessa, mikä saattaa pahentaa oppijoiden välistä eriarvoisuutta.
21. Yhteiskunnallinen, henkinen ja ympäristöön liittyvä hyvinvointi, erityisesti kun otetaan huomioon riski siitä, että tekoälyn käyttöönotto voi vaikuttaa sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen ja kognitiivisiin prosesseihin sekä pahentaa entisestään ympäristö- ja ilmastokriisiä.

PAINOTTAA, että

22. Tekoälyn käyttö koulutuksessa edellyttää tasapainoista, näyttöön perustuvaa, tarkoituksenmukaista ja arvopohjaista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon mahdollisuudet ja samalla ennakoivasti tunnistetaan, ehkäistään ja lievennetään riskejä.
23. On tärkeää erottaa toisistaan koulutuksessa käytettävät yleiskäyttöiset tekoälyvälineet ja tekoälyyn perustuvat koulutusteknologiaratkaisut (EdTech), jotka perustuvat pedagogisiin periaatteisiin ja jotka on suunniteltu parantamaan koulutustuloksia tekoälysäädöksessä määritellyn riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti.
24. Suurten teknologisten muutosten ohella keskeistä on edelleen opetuksen ja oppimisen inhimillinen ulottuvuus, joka perustuu tekoälyn eettiseen, turvalliseen ja vastuulliseen käyttöön.
25. Opettajat ovat näiden tavoitteiden keskeisiä mahdollistajia ja voivat auttaa koulutusjärjestelmiä hyötymään innovoinnista ja samalla edistämään edelleen laadukkuutta, tasapuolisuutta, osallisuutta ja menestystä kaikkien toimijoiden kannalta, mikä on edelleen olennaista siirryttäessä kohti eurooppalaista koulutusalueetta.

KOROSTAA, että

26. Opettajilla on ratkaiseva rooli oppimisprosessissa ja tekoälyn käyttöönoton, tulkinnan ja käytön muovaamisessa.
27. Tekoälyn käyttöä koskevien koulutus päätösten on edelleen perustuttava pedagogiin tarkoituksiin.
28. Tekoälyvälineiden on tuettava opettajia – ei korvattava heitä tai eristettävä heitä – ja että ammatillinen harkinta, pedagoginen riippumattomuus ja vastuullisuus ovat olennaisen tärkeitä laadukkaan, osallistavan ja ihmiskeskeisen koulutuksen kannalta.

VAHVISTAA opettajien keskeisen ja kehittyvän roolin

29. Tekoälyn tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämisessä ja luottamuksen ja mielekkään vuorovaikutuksen turvaamisessa opettajien ja oppijoiden välillä luokkahuoneessa sekä oppijoiden kehitystarpeiden ja sosioemotionaalisten tarpeiden huomioimisessa varmistamalla ikätasolle sopiva ohjaus ja valvonta.
30. Oppimisen helpottamisessa tekoälyvälineiden avulla käyttäen luovia, innovatiivisia ja yksilöllisiä opetusmenetelmiä, jos se tuo pedagogista lisäarvoa.
31. Tekoälytuotosten kriittisessä arvioinnissa, tekoälyjärjestelmien rajoitusten ja mahdollisten vinoutumien selittämisessä ja oppijoiden tukemisessa tekoälyn tuottaman tiedon arvioinnissa
32. Digitaalisen kansalaisuuden vahvistamisessa ohjaamalla oppijoita tekoälyn vastuulliseen, eettiseen ja kriittiseen käyttöön edistäen siten tietoon perustuvaa ja aktiivista demokraattista osallistumista.
33. Oppijoiden auttamisessa arvioimaan tekoälyvälineiden ympäristöllisiä, yhteiskunnallisia ja eettisiä vaikutuksia vihreän, oikeudenmukaisen ja häiriönsietokykyisen tulevaisuuden tukemiseksi.
34. Koulutuksessa käytettävien tekoälyvälineiden yhteiseen suunnitteluun, valintaan, arviointiin ja kontekstuaaliseen mukauttamiseen osallistumisessa tapauksen mukaan.

Ja **KOROSTAA** näin ollen, että tekoälyn käyttöä koulutuksessa koskevissa lähestymistavoissa olisi noudatettava digitaalisen humanismin periaatteita ja varmistettava, että teknologia palvelee ihmistä, tukee ihmisen toimijuutta ja vahvistaa demokraattisia arvoja.

TUNNUSTAA, että

35. Investoiminen opettajiin on olennaisen tärkeää sen varmistamiseksi, että tekoälyllä on myönteinen vaikutus opetukseen ja oppimiseen.
36. Opettajien kykyjen parantaminen selvittää tekoälyn mahdollisuuksista ja riskeistä edellyttää
- a) tekoälylukutaitoa, mukaan lukien tietämystä tekoälyvälineistä ja -teknologioista, niihin liittyviä taitoja ja osaamista sekä kriittistä ajattelua ja medialukutaitoa;
  - b) laadukasta ohjausta, valmiuksien kehittämistä ja ammatillista kehittämistä;
  - c) selkeää käsitystä datasuvereniteetin haasteista, jotka liittyvät tekoälyvälineiden käyttöön koulutuksessa;
  - d) kattavaa toimintapoliittista kehystä, jolla tuetaan luotettavien tekoälyvälineiden ja -teknologioiden turvallista käyttöönottoa koulutuksessa ja turvataan pedagoginen riippumattomuus ja ammatillinen päätöksenteko;
  - e) kannustavia työoloja, mukaan lukien koulutusteknikoiden apu, ja tarvittavaa digitaalista infrastruktuuria, jotta opettajat taustasta, digitaalisen valmiuden tasosta ja iästä riippumatta pystyvät mukautumaan teknologiseen muutokseen ja käyttämään ammatillista harkintaansa vastuullisesti ja itsevarmasti.
37. Tarvitaan järjestelmätason ja koko koulun kattavia lähestymistapoja, joissa ovat mukana kaikki keskeiset toimijat, myös vanhemmat ja perheet, jotta voidaan varmistaa tekoälyn johdonmukainen, kestävä ja tasapuolinen sisällyttäminen koulutukseen ja välttää yksittäisille opettajille aiheutuva kohtuuton rasite.

KIINNITTÄÄ HUOMIOTA

38. Tieteidenvälisen yhteistyön merkitykseen kansallisella, alueellisella ja EU:n tasolla, jotta varmistetaan, että yhtäkään oppilaitosta ei jätetä jälkeen.
39. Tarpeeseen vahvistaa unionin strategista riippumattomuutta koulutusteknologioiden alalla edistämällä EU:sta peräisin olevien tekoälyvälineiden ja -ratkaisujen kehittämistä unionin arvojen ja etujen mukaisesti.

KEHOTTAA JÄSENVALTIOITA

40. Tukemaan opettajia, jotta he voivat hyödyntää olemassa olevia digitaalisia taitoja ja osaamista ja opettaa tekoälyvälineitä ja -teknologioita tehokkaasti sekä ymmärtää niihin liittyviä hyötyjä ja riskejä.
41. Tukemaan pedagogista lisäarvoa tuovien tekoälyvälineiden käyttöönottoa ja käyttöä tavalla, joka täydentää ja vahvistaa opetuksen inhimillistä ulottuvuutta eikä korvaa opettajien pedagogista roolia tai suhdetta oppijoihin.
42. Edistämään sellaisten luotettavien, eettisten, ihmiskeskeisten, tutkimukseen perustuvien ja selitettävissä olevien tekoälyvälineiden tarjontaa, jotka on suunniteltu erityisesti koulutusympäristöjä varten ja jotka ovat oppijoiden iän ja aiotun koulutustarkoituksen kannalta soveltuvia.
43. Tarjoamaan opettajille tapauksen mukaan mahdollisuuden sisällyttää tekoälyvälineitä opetus- ja oppimisprosesseihin kriittisesti, vastuullisesti, eettisesti ja luottavaisesti siten, että samalla turvataan pedagoginen riippumattomuus, ammatillinen harkinta ja oppijoiden hyvinvointi.

44. Edistämään tekoälylukutaidon sisällyttämistä soveltuvin osin opettajien peruskoulutukseen, perehdyttämiseen ja ammatilliseen jatkokoulutukseen.
45. Ottamaan opettajat mukaan tekoälyaloitteiden luomiseen ja arviointiin ja kannustamaan tutkimusta, joka käsittelee tekoälyn vaikutusta opettajien rooleihin ja oppimistuloksiin.
46. Edistämään eettisiä, turvallisia ja luotettavia lähestymistapoja tekoälyn käyttöön koulutuksessa muun muassa antamalla ohjeita tietosuojasta, riskitietoisuudesta, vastuuvollisuudesta ja oppijakeskeisistä suojatoimista.
47. Puuttumaan oikeudenmukaisuus- ja saavutettavuuskysymyksiin, mukaan lukien kielellinen saavutettavuus ja alueelliset erot, edistämällä kaikkien opettajien ja oppijoiden oikeudenmukaista pääsyä tekoälyvälineisiin, digitaaliseen infrastruktuuriin ja laadukkaisiin digitaalisiin resursseihin.
48. Tutkimaan ja hyödyntämään tekoälyn mahdollisuuksia tukea osallistavia, yksilöllisiä ja oppijakeskeisiä lähestymistapoja, myös ammatillisessa koulutuksessa ja työssäoppimisessa.
49. Ottamaan asianmukaisesti huomioon tekoälyn vaikutus opettajien työmäärään, arviointikäytäntöihin ja hallinnollisiin tehtäviin, jotta voidaan varmistaa opettajien oikeudet kestävien ja kannustavien työolojen avulla.
50. Tukemaan opettajien hyvinvointia ja varmistamaan, että tekoälyllä parannetaan opetus- ja oppimisprosesseja luomatta kohtuutonta painetta.

PYYTÄÄ EUROOPAN KOMISSIOTA toimivaltansa puitteissa ja toissijaisuusperiaate asianmukaisesti huomioon ottaen

51. Jatkamaan yhteistyötä ja synergioiden kehittämistä Euroopan neuvoston, Unescon ja OECD:n kanssa; jatkamaan yhteistyötä OECD:n kanssa viimeistelläkseen tekoälylukutaidon puitekehityksen perusopetuksen ja toisen asteen oppilaita varten.
52. Tukemaan johdonmukaista ja strategista Euroopan tason lähestymistapaa tekoälyn käyttöön koulutuksessa keskittyen digitaalisiin taitoihin, tekoälylukutaitoon, opettajien ammatillisen jatkokoulutuksen ja kriittisen ajattelun tukemiseen sekä demokratian häiriönsietokyvyn parantamiseen, mukaan lukien kyky arvioida vinoumia, disinformaatiota ja verkkokiusaamisen riskejä, samalla kun valmistellaan digitaalisen koulutuksen ja osaamisen tulevaisuutta koskevaa vuoteen 2030 ulottuvaa etenemissuunnitelmaa.
53. Helpottamaan näytön keräämistä ja jakamista, tutkimusta, hyviä käytäntöjä ja toimintapolitiikkojen vaihtoa ihmiskeskeisistä lähestymistavoista tekoälyn käyttöön koulutuksessa, myös eurooppalaisen digitaalisen koulutuksen keskuksen kautta.
54. Jatkamaan ohjauksen ja käytännön resurssien kehittämistä ja levittämistä, jotta tuetaan tekoälyvälineiden eettistä, vastuullista, turvallista ja läpinäkyvää käyttöä koulutuksessa, myös mainostamalla äskettäin päivitettyjä oppaita *Tekoälyn ja datan käyttö opetuksessa ja oppimisessa – eettiset ohjeet opettajille* sekä *Ohjeet opettajille ja kouluttajille disinformaation torjumiseksi ja digitaalisen lukutaidon edistämiseksi koulutuksen avulla*.

55. Jatkamaan opettajien digiosaamisen eurooppalaisen viitekehyksen (DigCompEdu) päivittämistä, jotta voidaan ottaa huomioon tekoälyn nopea kehitys ja lisääntyvä käyttö sekä varmistaa, että opettajilla on tarvittavat tiedot, taidot ja asenteet tekoölyyn perustuvien välineiden ja käytäntöjen sisällyttämiseksi tehokkaasti, kriittisesti ja vastuullisesti opetukseen, oppimiseen ja arviointiin.
56. Varmistamaan tekoölyyn, koulutukseen ja digitalisaatioon liittyvien EU:n aloitteiden johdonmukaisuus.
57. Tukemaan jäsenvaltioita oikeudellisia ja tietosuojavastuita koskevien kehysten ja ohjeiden tarjoamisessa, mukaan lukien tekoölysäädöksen täytäntöönpano koulutuksessa.
58. Edistämään opettajien osallistumista tekoälyn käyttöä koulutuksessa koskevien EU:n tason aloitteiden suunnitteluun ja arviointiin.

KEHOTTA JÄSENVALTIOITA JA KOMISSIOTA toimivaltansa puitteissa

59. Kehittämään edelleen asianmukaisia valmiuksien kehittämisohjelmia, joilla opettajia valmennetaan työskentelemään yhä enemmän tekoölyä sisältävissä ympäristöissä.
60. Lisäämään pyrkimyksiä ohjeistaa ja suojella opettajia tekoölyvälineiden käytössä luokkahuoneessa järjestelmätason tuen avulla.

61. Kannustamaan tekoälyn oppijakeskeiseen ja pedagogiseen käyttöön liittyviä vertaisoppimistoimia ja hyvien käytäntöjen vaihtoa, myös Euroopan tasolla.
62. Varmistamaan johdonmukaisuus eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisten puitteiden kanssa edettäessä kohti eurooppalaisen koulutusalueen toteuttamista ja kehittämistä, mukaan lukien keskittyminen laatuun, tasapuolisuuteen, osallisuuteen ja menestykseen kaikkien kannalta.
63. Hyödyntämään laadukkaaseen koulutukseen tehtäviä investointeja käsittelevän oppimislaboratorion tarjoamia resursseja, jotta opettajia voidaan tukea tekoälyn tehokkaassa, turvallisessa ja osallistavassa käytössä, mutta varmistamaan, että osallistuminen oppimislaboratorion toimintaan on edelleen vapaaehtoista.
64. Tukemaan edelleen opettajien ymmärrystä tekoälystä edistämällä tarvittaessa erityisiä tekoälyn pedagogista, eettistä ja käytännön käyttöä käsitteleviä ammatillisia oppimisresursseja, toimijayhteisöjä ja yhteistyöhankkeita, myös Euroopan kouluopetusalan, eTwinning-yhteisön ja SELFIE for Teachers -työkalun kautta.
65. Edistämään ja tukemaan tutkimusta, kokeiluja ja näytön keräämistä tekoälyn käytöstä koulutuksessa sekä sen arviointia ja optimointia kansallisella ja EU:n tasolla toimintapoliittisten ja pedagogisten käytäntöjen tueksi.
66. Edistämään edelleen digikansalaisuutta ja tukemaan kansalaisten osallistumista tekoälyteknologioiden avulla.